

Talouden tasapainottamisen vaikeudesta

Viime marraskuussa vuoden 2019 veroprosentteja vahvistaessaan valtuusto kävi ponnekkaan keskustelun, että kaupungin toiminnassa on tehtävä rakenteellisia muutoksia mm. väestökehityksen takia, koska veroprosentteja ei voida korottaa lähivuosina. Samalla valtuusto päätti yksimielisesti käynnistää tasapainottamistoimet.

Kaupunginhallitus perusti poliittisesti laaja-alaisen työryhmän - jossa olivat edustettuina myös johtavat viranhaltijat sekä työntekijäjärjestöt - tekemään esityksen toimenpiteistä. Työryhmä sopi heti aluksi talousohjelman tavoitteista ja työohjelmasta. Työnsä alkuvaiheessa työryhmä arvioi eri vaihtoehtoja vaikutusten ennakoarvioinnin menetelmällä. Kuudessa kokouksessa oli omat työjärjestyksen mukaiset teemansa, mutta kaikissa työryhmän kokouksissa kaikilla jäsenillä oli mahdollisuus tuoda esille omat mielipiteensä. Viimeisessä kokouksessa oli esillä yhteenvetona tehty luonnos talousohjelmaksi ja työryhmä äänesti yhdestä varhaiskasvatusta koskevasta asiasta.

Työryhmän perustaminen ja työskentelyaikataulut ovat olleet julkisesti nähtävissä netissä. Työryhmä sopi keskuudessaan, että työryhmän keskeneräisestä työstä ei tiedoteta vaan vasta valmiista työryhmän yhteisestä näkemyksestä. Työryhmä teki myös koko henkilökunnalle suunnatun kyselyn kehittämis- ja säästökohteista. Eniten keskustelua ja selvittelyä aiheutti kouluverkkoasia sekä varhaiskasvatukseen liittyvät tila-asiat.

Alakoulujen oppilasmäärä vähenee vuosina 2019-2025 noin 130 oppilaalla, mikä tarkoittaa reilun kuuden opettajan työpanosta. Työryhmä kävi keskustelua, että lakkautetaanko kyläkouluja edelleen ja keskitetään oppilaat keskustaan vai jatketaanko neljän aluekoulun mallilla toistaiseksi ja muutetaan K.J.Ståhlbergin koulu 3-sarjaisesta koulusta 2-sarjaiseksi kouluksi. Käytännössähän tämä tarkoittaa, että nykyisen kolmen rinnakkaisluokan sijasta olisi vain kaksi rinnakkaisluokkaa. Valinnan taustalla oli osaltaan myös viime vuosien kyläkoulujen lakkauttamispäätökset, joiden mukaisesti Haapajärveltä on lakkautettu kuusi kyläkoulua.

Työryhmän mielestä opetusryhmien koot eivät saa kasvaa talousohjelman vaikutuksesta liian suuriksi. Alakouluissa 25 oppilaan ryhmä alkaa olla ehdoton maksimi. Koska oppilasmäärät vaihtelevat jopa kuukausittain, niin työryhmä totesi, että tarkat päätökset tehdään osana normaalia sivistystoimen toiminnallista suunnittelua ja koulujen välisellä yhteistyöllä. Tilanteessa, jossa oppilasmäärät vähenisivät enemmän kuin edellä mainittu 130 oppilasta, joudutaan tarkastelemaan myös kyläkoulujen määrää.

Oppilasmäärän väheneminen vaikuttaa luonnollisesti siihen, että tiloja vapautuu sivistystoimesta. Työryhmä linjasi tämän takia, että varhaiskasvatuksen tiedossa oleva kahden päiväkotiryhmän tilatarve tulee järjestellä siten, että asianmukaiset tilat löytyvät nyt olemassa olevista kaupungin tiloista. Tämän takia työryhmän esityksessä on esitetty mm. nykyisen esikoulurakennuksen käyttötarkoituksen muuttamista päiväkotikäyttöön.

Talousohjelma sisältää myös muita toimenpiteitä, jotka liittyvät mm. lisääntyviin kiinteistöverotuloihin, kaupungin konsernin kunnallistekniikan toimintojen yhteistyön lisäämiseen ja rakennusten määrän vähentämiseen. Talousohjelmassa on suunniteltu myös kaupungin tulevien isojen talonrakennusinvestointien aikataulutusta ja rahoitusta.